דלי לי אמר ליה כמה שוין א"ל פלגא דזוזא

יהיב ליה פלגא דזוזא ואפקרה הדר זכה בהו

הדר יהיב ליה פלגא דזווא ואפקרה חזייה

דהוה קא בעי למיהדר למזכיה בהו א"ל לכולי

עלמא אפקרנהו ולך לא אפקרנהו ומי הוי הפקר

כי האי גוונא והתנן בש"א הפקר לעניים

הפקר וב"ה אומרים האינו הפקר עד שיהא

הפקר לעניים ולעשירים כשמיטה אלא רבי

ישמעאל ברבי יוםי לכולי עלמא אפקרינהו

ובמלתא בעלמא הוא דאוקמיה והא רבי

ישמעאל ברבי יוםי זקן ואינו לפי כבודו

הוה ר' ישמעאל ברבי יוֹםי שׁילפנים משורת

הדין הוא דעבד יורני רב יוסף יוהודעת

להם זה בית חייהם את הדרך זו גמילות חסדים [א] (אשר) ילכו זה ביקור חולים בה זו

קבורה ואת המעשה זה הדין אשר יעשון

זו לפנים משורת הדין: אמר מר [כ] (אשר)

ילכו זה ביקור חולים יהיינו גמילות חסדים

לא נצרכה אלא ילבן גילו דאמר מר יבן

גילו נוטל אחד מששים בחליו ואפי' הכי

מבעי ליה למיזל לגביה בה זו קבורה היינו גמילות חסדים לא נצרכה

אלא לזקן ואינו לפי כבודו אשר יעשון זו לפנים משורת הדין דאמר

ר' יוחנן "לא הרבה ירושלים אלא על שדנו בה דין תורה אלא דיני דמגיזתא לדיינו אלא אימא ישהעמידו דיניהם על דין תורה ולא עבדו

לפנים משורת הדין: כותני אי זו היא אבידה יימצא חמור או פרה

רועין בדרך אין זו אבידה חמור וכליו הפוכין פרה רצה בין הכרמים

הרי זו אבידה בהחזירה וברחה החזירה וברחה אפי׳ ארבעה וחמשה

פעמים חייב להחזירה שנאמר ²השב תשיבם יהיה בטל מסלע לא יאמר

לו תן לי סלע אלא נותן לו ® שכרו כפועל ®יאם יש שם בית דין מתנה בפני ב"ד לאם אין שם ב"ד בפני מי יתנה שלו קודם: גמ" אמו כל הני

דאמרינן לאו אבידה הוו אמר רב יהודה הכי קאמר אי זו היא כלל

אבידה שהוא חייב בה מצא חמור ופרה רועין בדרך אין זו אבידה ולא

מיחייב בה חמור וכליו הפוכים פרה ורצה בין הכרמים הרי זו אבידה

ג) [לעיל כד: וש"נ], ד) ב"ק לעי: ב) ומינת אשר

לט:, ד) [מינת אשר מיותר], ו) [נדרים לט:

ע"שו. ז) ולחמו פח.ו.

ן, י) נטוטן [עי' תוס' לקמ אס], **ט**) [עי'

החדרת

לעיל כא. ד"ה וכמהו. י) פי׳

כן נשמות כגן, לו [דברים

כב], מ) ובהגחל דף ק. מרש"י תלמוד תורה ע"ש

פ"י. () ס"א שוה אומר כו'.

רש"ל, ם) [לקמן לה:], ע) נ"ל דעשה דמנורע

ע) ל"ל דעשה דמצורע דוחה עשה דשילוח הקן אי לאו כו'. ועיין רש"א,

>>⊕(<

ה"מ לא תעשה ועשה השוה בכל אבל האי דאינו שוה בכל דחי כדמוכח פרק שני נזירין (מיר דף נח:) דאתי עשה דמצורע ודחי לאו ועשה דכהנים וכן ק' לקמן (לב.) יכול אמר לו אביו הטמא כו'

שאינו שוה בכל דחי וי"ל דעשה דמלורע שאני דחמיר משום דגדול השלום כדחמר בפ' שילוח הקן (חולין דף קמא.) ש דעשה דמלורע הוי דחי לאו ועשה דשילוח הקן אי לאו יתורא דשלח חשלח אבל עשה דעלמא לא דחי לאו ועשה אפילו אינו שוה בכל וזה התירוך לא יתיישב למאן דשרי מצורע בימי חלוטו בתשמיש המטה פ"ק דמועד קטן (דף ז:) ולדידיה יש לומר דהכח סמיך על ותו מי דחינן איסורא מקמי ממונא ולקמן נמי עדיפה משני דהוה דחי אפילו לאו ועשה אי לאו קרא אפי׳ אי בעלמא לא דחי ובפ"ב דיבמות (דף כא.) דאמר גבי פלוגתא דר' יוחנן ור״א בביאת כ״ג באלמנה מן הנישואין כ"ע לא פליגי דלא פטרה דאין עשה דוחה לא תעשה ועשה וי"ל דחשיב שוה בכל כיון שהחלמנה עשתה איסור כמו הכהן דאקרי ביה לא יקח לא יקחו אע"ג דאין שוה בכל אלא בכהנים אבל ההיא דגילות זקן שאינו שוה בנשים נדחי מקמי נשה דמלורע:

אלא לזקן ואינו לפי כבודו. וח״מ תיפוק ליה מולאחותו דכבוד הבריות דוחה מילת בנו ושחיטת פסחו וי"ל כבוד הבריות דמת מלוה חמיר טפי שמוטל בבזיון פן יסריח או יאכלוהו כלבים אע"ג דבפ' מי שמתו (ברכות דף כ. ושם ד"ה שב) מוכח דאי הוה כלאים שב ואל תעשה היה נדחה מפני כבוד הבריות היינו משום דערום הוי גנות ובזיון גדול כדאמר (יבמות דף סג:) אין לך משוקץ יותר מאותו שהוא מהלך ערום ומהכא לא ידעי׳ דדחי אלא ממונא אבל איסורא כמו פסח ומילה וגם כרת לה: [וע׳ תוס׳ שבועות ל: ד"ה אבלן: אפקרה. שלא יכשלו בני אדם בלא תגזול וא"ת הא אמר בפ' אין בין המודר (נדרים דף מה.) אין הפקר אלא בפני שלשה וי"ל דהכח נמי הוו שלשה חי נמי דאורייתא בלא שלשה נמי הוי הפקר והא דאמר שלהי פ"ק דשבת (דף יח: ושם ד"ה דמפקרא) גיגית נר וקדירה אפקורי מפקר להו אע"ג דליכא שלשה התם אנן סהדי דמפקר להו בלבו שלא יעשה איסור שביתת כלים: לא חרבה בו'. ואם תאמר דביומא (דף ט:) אמר מפני שנאת

חנם וי"ל דהא והא גרמא: איזוהי אבידה. שיכין שחין הבעלים יודעין שהיא שם:

ומיחייב בה יולעולם אמר רב יהודה אמר רב עד שלשה ימים היכי דמי אי בלילותא אפי' חדא שעתא נמי אי ביממא אפי' מובא נמי לא "לא צריכא דהוה חזי לה בקדמתא יובחשכתא תלתא יומי אמרינן איתרמויי אתרמי לה ונפקא מפי ודאי אבידה היא תניא נמי הכי מצא טלית וקרדום באםרמיא

לא יהיה בך אביון. לא תביא עלמך לידי עניות: הכישה. זה שאינו לפי כבודו אם הכישה הכאה אחת להשיבה נתחייב בה לאהדורה הואיל והתחיל: קלא. מרט"א בלע"ו: דרכו להחזיר

בוש משכיניו והוא מלא בשדה: מהו.

שיתחייב להשיבה: לא מיחייב. להתחיל בהשבתה בשדה: וכיון דאיחייב. שהזיזה ממקומה חייב אף בעיר: פורק וטוען. פורק משא מן משחוי של עלים: וקח מיתפח. עומד לפוש: דלי לי. הטעינני: הדר וכה בהו. חזר האיש ההוא והחזיק בהן מן ההפקר: הפקר לעניים הוי הפקר. אע"ג שלא הפקירו אלא וה בית חייהם. מי ללמוד להם אומנות לידיינו. בתמיה. דמגיותה גווחי הדנין ביסורים ובחזקה וחבירו בבבא בין הכרמים. דמסתקבא: לא יאמר נו הן ני סלע. שבטלתי ממלאכתי טשיחמר לו אם עשית מלאכתך היית טול: לפועל. בגמראם מפרש: אם ליבטל ממלאכתו מה יעשה אם יש השיב אם תאמרו שאטול שכר משלם: גמ' כלל. סתם אבידה שמוכחת ולעולם. בתמיה. וכי אף אם ימלאנה שם לעולם נאמר מדעת היא וכי דרך שלא להכנים: בקדמותא. לפני עלות השחר: משכמת. שחשכה ערבית:

החמור וטוען עליו דכתיב עזוב תעוובי הקם תקים : פתכח דחופי. לעניים הוי הפקר למפטר מן המעשר: להתפרנס בו. חוקות (כ) ותורות כתיבי ברישיה דקרא: °דיני דמגיותא (דף קיד.) לדייני בגותיא: בותבר' חיוו היה אבידה. בגמרה מפרש: אין זו אבידה. ואינו חייב להחזיר שמדעת הניחוה שם: רלה מרבה טורח עכשיו לפי מה שטרחת יש שם בית דין. חם נוח לו לטרוח יותר כדי להרבות שכר ואינו חפד שם שלשה בני אדם יתנה בפניהם ויאמר ראו שאני משתכר כך וכך ואי איפשי ליבטל ליטול שכר מועט אני בסיא שם שלא מדעת בעלים:

תורה אור השלם 1 והזהרתה אתהם את ואת התורת והודעת לְהֶם אֶת הַדֶּרֶךְ לכו בה ואת הַמַּעֲשָה יֵלְכוּ בְּהּ ְְּ אֲשֶׁר יַצְשׂוּן: שמות יח כ

2 לא תִרְאָה אֶת שׁוֹר אָת שֵׁיוֹ נִדְּחִים וְהִתְעַלְמִהְ מֵהֶם הְשֵׁב תְשִׁיבִם לְאָחִיף: . דברים כב א

הגהות הב"ח

(מ) גמ' במשנה שכרו כפועל. נ"ב ע"ל בדף ס"ח: (ב) רש"י ד"ה זה בית וכו' ותורות. נ"ב וכב"ק דף ק' פרש"י דהוא ת"ת ול"ע:

גליון חש"ם

. רש"י ד"ה דיני. נערוד ערך מגיסתא הגירסא כאן דייני דמגיסתא ופי' דדנין בגסות:

הגהות הגר"א [א] [ב] גמ' אשר. רשום קו עליו למחקו:

> לעזי רש"י מרט"א [מוט"א]. רגב

אסרטיא

מוסף רש"י

. לא יהיה בך אביון. סוסר מו עניות (לקמו לג.) הוהר בעלמך שלא תבא לידי עניות (סנהדרין סד:). זה בית חייהם. מלמוד מורה (ב"ק ק.). לבן גילו. נחור כמותו לו זקן לוקן (נדרים לט:).

קבוד א ב מיי׳ פי״ל יאבידה הלי (ינ) יד חמנ עשין עד טוש"ע ח"מ סי רסג סעיף ב: קמה ג מיי שם הלי יג

עין משפם

נר מצוה

מוש"ע שם סעיף d: המו ד מיי׳ פי״ג מהל׳ כןבוו ז' מיי פי ג מוסכ רולח הלי ד סמג עשין פא טוש״ע ח״מ סיי רעב סעיף ג: ה מיי' פ"ב מהל" קמו ה מיי נדרים הלכה טו

טוש"ע ח"מ סי׳ רעג סעיף אבידה הלכה ופי"ג מהל' רולח הל' ד סמג עשין עד פא טוש"ע ח"מ סי' רסג סעיף ג וסי' ל מי ט יפג פעיף גו: רעב פעיף ג: ז [מיי' פי"ד מהל' אבל הל' א]:

קמם ח מיי׳ פי״ד מהל׳ אבילות הלכה ד סמג עשין ב טוש"ע י"ד סי׳ שלה סעיף ב: קב ט מיי׳ פט"ו מהל׳ אבידה הל' ב חתג

עשין עד טוש"ע ח"מ סי עשין על טוט"ע ווימ סי רסא סעיף א: קנא י מיי שם פי"א הלי יד סמג שם טוש"ע ח"מ סי רסו סעיף ב: קנב כ ל מ מיי שם פי"ב הל' ד סמג פי"ב חל' ד סמג שם טוש"ע ח"מ סי' רסה: קנג נ מיי׳ שם פט״ו הלכה ג סמג שם מוש"ע ח"מ סי

→ רבינו חננאל

:סעיף א

שלו מרובה משל חבירו שנאמר אפס כי לא יהיה בך אביון שלך קודם לשל כל אדם. אמר רבא כל שבשלו מחזיר בשל חבירו נמי מחזיר כל שבשלו פורק וטוען בשל חבירו נמי פורק וטוען. אביי שקל קלא פתק בהני עיזי דהוו קיימי. אמר ליה רבא איחייבת בהו קום אהדרינהו. וכן אמר רב הכישה נתחייב בה. דרכו להנהיג בחמור או למשוך בגמל בשדה ואין דרכו בעיר ועלתה בתיקו: כותני' איזהו בוניקו: בווגני איחוו אבידה מצא חמור וכו׳ אוקמה רב יהודה למתני׳ . הכי האמר איזהו היא כלל מצא חמור וכליו הפוכין פרה ורצה ביז הכרמים הרי זו אבידה וחייב להחזיר. תניא נמי הכי. דרך בלשון יון נקראת

ופריך מיפוק ליה דאין עשה דוחה לא מעשה ועשה הא גבי כהנים בשדה. שאין שם רואים כל כך ואינו בוש: ואין דרכו בעיר. שהוא לא יהיה בך אביון שלך קודם לשל כל אדם אלא לזקן ואינו לפי כבודו "אמר רבה אהכישה חייב בה אביי הוה יתיב קמיה דרבה חזא להגך עיזי דקיימו שקל קלא ושדא בהו א"ל איחייבת בהו קום אהדרינהו יאיבעיא להו דרכו להחזיר בשרה ואין דרכו לָהחזיר בעיר מהו מי אמריגן השבה מעליא בעינן וכיון דלאו דרכיה להחזיר בעיר לא לחייב או דלמא בשדה מיהת הוא דאיחייב ליה וכיון דאיחייב ליה בשדה איחייב ליה בעיר תיקו אמר רבא כל שבשלו מחזיר בשל חבירו גמי מחזיר יוכל שבשלו פורק ומוען בשל חבירו נמי פורק ומוען רבי ישמעאל ברבי יוםי הוה קאזיל באורחא פגע ביה ההוא גברא הוה דרי פתכא דאופי אותבינהו וקא מיתפח א"ל